

ÍNDIX

Trajecte fins al mar	9
La casa	13
La biblioteca	23
Nocturn	27
L'alba	29
Recança	33
Camí	35
La cerca	37
La veu de Lucrecia	41
Elena i Gonçal	45
Cruïlla	55
Nausica	63
La crisi	65
Ofrena	73
La senyora	81
L'arbre	85
Ella	87
Eulàlia López-Borrull i la nena bruna	91
Cicatris sota el vestit de seda	97
El cos. A Arístides Maillol	99
La fugida, 1938	101
Lleida, 1939-1940	105
Roses blanques	129
Record	131
Les hores	135
Laberint	139

L'entrevista.....	141
El desert	149
Molt bo	153
Maternitats	161
Anhel	165
El retorn	167
La fragilitat.....	169

TRAJECTE FINS AL MAR

L'aire de primera hora del matí refrescava, i arribava a l'habitació la sentor olorosa de les plantes i els geranis. Havia passat la nit amb els batents del finestral mig oberts, i la pluja li havia asserenat el son. Acostumava a dormir amb la llum encesa, però aquella vegada l'havia poguda apagar. La claror ataronjada de l'enllumenat del restaurant d'enfront il·luminava el carrer on vivia i de retruc la seva cambra. A les fosques la consciència del que ella havia viscut era pura i punyent.

Sobre el balancí hi havia aquella corbata d'un blau llampant, amb què es podia lligar la mà, que li imantava l'atenció. La desà a l'armari. "Ja me l'emportaré un altre dia", li havia dit aquell home que ella creia estimar. Obrí el balcó. El ritme de la ciutat en un dia festiu es transformava en una calma oscil·lant, el frenesí dels dies feiners es marfonia i un lleure deseixit i graciós ocupava les places i les avingudes, els carrers estrets i les amples caminades.

El relleu dels edificis del davant, amb uns finestrals gegantins, les frontisses dels quals semblaven creus, alguns amb persianes verdes, d'altres de marrons, i vidres que emmirallaven els voltants i reflectien el ressol, excloïa la mirada de l'horitzó més llunyà. Escoltava la veu dolça de l'oreig i la quietud esquinçada pel crit d'una gavina que creuava la fondària esmotxada del cel.

Encarada al mirall, la guanyà la inèrcia d'un somriure en veure's el rostre reflectit en la pàtina transparent. S'assegué a la taula de la galeria on entrava de ple la llum de llevant de primera hora del matí. Es pintà els llavis, i es sombrejà les parpelles. La coïssor dels cosmètics li humitejà els ulls. El seu desig irisat de nostàlgia li imbuïa

el delit del mar, com una estesa resplendent enllà d'una costa dibuixada amb poblets pintorescos en cales atapeïdes de barques i camins al llindar de muntanyes. La memòria era a tocar.

Una tarda del temps passat de la seva primera joventut, havia entrat amb aquell amic seu, bru i atlètic, dins un vaixell de vela en què un matrimoni d'aventurers anglesos els convidaren a una copa de vi. Mentre hi parlaven, el seu company somreia encaboriat, tornarien a casa sense dir res, i era millor així, sense donar explicacions. “Res volia dir pau, una mica de poder per dir que no, per dir que sí, per fer la nostra llibertat. El que ens va separar, a nosaltres, van ser aquelles raons que, com un castell de cartes, només amb la pressió d'un dit s'haurien pogut esfondrar. Aquelles construccions de la ment que tracen els designis del que la gent carregada de raó considera que és obligat, i amb què amaguen el secret d'una malícia. La malícia mou el món. Estem perduts. Tu cantussejaves el meu nom. I ens estimàvem en la incertesa.” Agnès plegà el mirall. Feia temps que ja havia entès que hi ha qui agafa joies i les llença al mar per no veure-les més. Esmorzà i se n'anà cap al centre de Barcelona.

A la plaça de Catalunya prengué un tren cap a Arenys de Mar. Asseguda al costat de la finestra veia passar barris industrials, mons desconeguts, de què podia comprendre la dimensió humana, tot i la distància vital que la'n separava, i copsar-ne l'abisme que la hi lligava: ciutats de fàbriques, construccions desmesurades d'acer, per on algú s'hi devia poder enfilat, per unes escales que del tren estant semblaven minúscules, uns homes que s'arriscaven en una lluita abnegada. Seia entre estrangers, un home de color fullejava un diari, uns turistes badaven igual que ella. Se succeïen ciutats i pobles: Badalona, El Masnou, Vilassar, Mataró, Caldes d'Estrac, i el mar relluïa sota un cel nítid sense núvols, algunes barques soles s'ajocaven a les platges, d'altres fregaven la costa gronxades pel marejol.

“Un dia espars, en què no hi havia ningú, que tenies temps per perdre, havíem agafat el cotxe fins al

mar, el teu cotxe sempre m'ha enlluernat, seria impossible que jo pogués tenir-ne un d'igual, perquè m'hi trobaria incòmoda, hi estaria fora de lloc. Tampoc duies corbata aquell dia. Sóc lliure per dir-te el que penso. Anem vers els límits. Però m'és difícil explicar-te el que he viscut, les paraules se'm fan petites al llavis per poder-t'ho dir, que se'm perd a voltes el feix de records que guardava amb cura i amb què he arribat fins aquí. Però quan em mires sento que t'adones de mi, que m'escrutes per poder endevinar-me. Una vegada vaig marxar sola d'una ciutat ennuegada en una fredor d'estrassa. En aquella casa jo hi havia de tenir un paper molt decidit; havia d'encabir-me en la mida d'un motlle. Un dia vaig dir una mentida, i vaig fer la maleta, vaig agafar l'autobús en direcció a l'estació central, després el tren fins a la capital, i d'allà un avió directe cap aquí. Temia aquella dona remagrida que només ella obria i tancava la porta... Vora la mar, la brisa m'infon l'anhel que guareix la meva recança. Anirem on puguem abraçar-me."

Arribà a l'estació d'Arenys de Mar. Recorregué els carrers cordials i acollidors d'aquella vila marinenca. Havia llegit el poeta de Sinera des que tenia ús de raó: les imatges concises, les metàfores diàfanos, la llengua perenne, el somni fidel, la senzillesa majestàtica, el grotesc humà.

Caminà per la platja, aclaparada d'un sol dens de rovell. Veus d'infants s'hi enriolaven, unes manetes construïen atentes un castell de sorra, escoltava el xipolleig de les capbussades, la infantesa que era allà, la memòria que no s'esborra, la llengua que s'aprèn, el goig de la meravella. Entre barques pintades de colors cridaners, un pescador endreçava xarxes i estris de pesca. Agnès pensà en el seu padrí, que havia caminat dues hores cada dia per anar a treballar, de casa a la fàbrica i de tornada de la feina. Aquell home, solcat pels anys, li havia dit la veritat. Agnès enfonsà la mà a la sorra banyada per les ones i li quedà recoberta de granets com si dugués una mitena. "La terra, per creure'ns que és ben nostra, en podem agafar un grapat en un puny, i alçar-lo com una promesa. Encetaré de bell

nou el camí per viure, per arribar a port, em capbussaré al fons dels somnis, per retrobar-hi els joiells que s'ha endut la pluja, que s'ha endut el vent, que l'home ha arrabassat, com una ofrena a Déu. Mar, cobreix el meu cos de perles i joies. En vull de blaves, de vermelles i verdes, turqueses, robins i maragdes, diamants cristal·lins.”

Agnès, com una estrangera, s'endinsà en l'onatge que li banyà primer els turmells, després els genolls i els malucs, el sol era candent i l'aigua tan blava, es mullà els cabells, se submergí en la mar fonda i gràvida. Nua, lliure de rèmores.